

**ÎNDRUMAR PENTRU AFACERI
cu REPUBLICA KAZAHSTAN
Ediția: Ianuarie 2018**

Redactat și editat de Biroul pentru Promovare Comercial Economică Astana

Cuprins

Elemente de monografie	2
Economie	2
Principalii indicatori economici ale R. Kazahstan:	3
-indicatori economici; inflația; investiții; rezerve naționale; venitul mediu a populației; salariul mediu lunar; șomajul; indicatorii sectorului industrial.	
Politica guvernamentală	4
Planul strategic privind dezvoltarea Kazahstanului până în 2050	5
Comerț exterior al R. Kazahstan	7
Relațiile economice ale României cu R.Kazahstan	7
Relațiile economice ale R. Kazahstan cu UE	11
Reglementări în domeniul comerțului	12
Bariere comerciale	13
Măsurile pentru atragerea Investițiilor	13
Înregistrarea unei companii	14
Licențierea activității	18
Reglementări financiar-bancare	18
Taxe și impozite	19
Caracteristicile mediului de afaceri	21
Oportunități de afaceri	21
Norme privind relațiile sociale și de afaceri	22
Norme privind acordarea vizei de intrare în Kazahstan și regimul străinilor	23
Alte informații utile	23
Adrese utile	26
Nota	28

➤ ELEMENTE DE MONOGRAFIE

Denumirea oficială: Republica Kazahstan.

Poziția geografică: în nordul Asiei Centrale.

Frontiere: lungimea totală - 13394 km.

Vecini: Rusia -7591km, Uzbekistan - 2354km, Turkmenistan - 426km, Republica Kârgâză - 1241km, China - 1782km, ieșire la Marea Caspică - 600 km.

Suprafața: 2.724,9 mii km² (locul 9 în lume, al doilea stat ca mărime în CSI).

Populația: 18.014.167 locuitori, (mai 2017) din care 57,5% în mediul urban și 42,5% în mediul rural. Densitatea medie 5,95 locuitori/km²

Capitala: Astana (cca. 999.780 locuitori).

Alte orașe principale: Almaty (1.768.303 locuitori), Karaganda, Șimkent, Semipalatinsk, Pavlodar, Ust-Kamenogorsk, Jambîl, Aktiubinsk, Petropavlovsk, Kostanai, Aktau, Atîrau.

Limba oficială: kazaha (limbă de stat oficială), rusa (limba larg utilizată).

Ziua națională: 16 decembrie - Ziua Independenței - data proclamării suveranității de stat (1991).

Moneda națională: tenghe, introdusă la 15 noiembrie 1993.

Curs valutar: După măsurile de „tranzitie la noua politica economica: reforme în economia reală și noul regim politic monetar” inițiate la 20.08.2015, Banca centrală a adoptat pe termen mediu “regimul monetar având ca ținta nivelul inflației”. Rata de schimb a monedei naționale a cunoscut o evoluție volatilă, stabilizându-se în jurul valorii de 310 - 335 KZT la un USD (la momentul redactării).

Structura etnică: peste 120 naționalități, din care: kazahi 66,48%; ruși 20,61%; alte naționalități 12,91% (germani, evrei, coreeni, unguri, ucraineni, belaruși, azerbaidjieni, uzbeki, tătari, români-moldoveni, etc).

Religia: musulmani sunniți (70,2 %), ortodocși (26,2 %), alții (3,6 %)

Clima: continentală aridă și semi-aridă, cu veri răcoroase (media sub 30 grd C) și ierni deosebit de reci (media -20 grd C, dar cu extreme în nord est unde temporar poate ajunge la - 50 grd C).

Structura administrativă: Republica Kazahstan este împărțită în 14 provincii și 3 orașe de importanță republicană (Astana, Alma-Ata și Baykonur)

Republica Kazahstan este un stat tânăr, care s-a desprins din componența fostei URSS la 16 decembrie 1991, dată la care anual se sărbătorește Ziua Independenței.



➤ ECONOMIE

Dintre fostele republici sovietice, cu excepția Rusiei, Kazahstanul este cea mai extinsă geografic și dispune de importante rezerve de combustibili fosili, minerale și metale (petrol, gaze naturale, cărbune, fier, mangan, crom, nichel, cobalt, cupru, molibden, plumb, zinc, bauxită, aur, uraniu, pământuri rare). Kazahstanul are un teritoriu arabil de 8,2 %, din care irigat 20.660 km². Totuși, dependența economică de exporturile de minerale (țigăi, uraniu, minerale rare și neferoase) o fac vulnerabilă la fluctuațiile de pe piețele internaționale și dependentă de economiile importatoare. Eforturile de diversificare economică nu au adus încă mult așteptatul echilibru macro-economic.

➤ **PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI ai Kazahstanului pentru perioada ianuarie-septembrie a anului 2017**

Indicatori macroeconomici	2016 în %	lan-sept 2016 fata de 2015	lan-sept 2017 fata de 2016
		în %	în %
Creștere PIB	+1,0	+0,4	+4,3
Inflația anuală	+8,5	+16,6	+7,1
Creșterea economică	+0,8	0	+5,9
Industria	-1,1	-2,0	+8,3
Producția minieră	-2,7	-4,4	+11,3
Ind. prelucrătoare	+0,7	+0,6	+5,7
Agricultura	+5,4	+7,3	+1,9
Construcții	+7,9	+6,9	+3,0
Comerț	-1,4	-2,7	+3,0
Transport	+3,7	+3,9	+4,7
Comunicații	-2,0	-3,1	+3,0
Investiții în capitalul fix	+2,0	+4,1	+4,4

Potrivit ultimelor date economice, publicate de către *Comitetul de Stat pentru Statistica și Ministerul Economiei din Kazahstan*, în primele 9 luni ale anului 2017 **Produsul Intern Brut (PIB)** al Kazahstanului a avut o creștere de 4,3%, față de anul anterior 2016.

În primele 9 luni ale anului 2017 **indicatorii economici** arată o dinamică pozitivă în 6 sectoare cheie (industrie, agricultură, construcții, comerț, transporturi, comunicații) și a înregistrat o creștere de 5,9%, care aduc un aport de cca.65% la PIB-ul Kazahstanului.

În primele 9 luni ale anului 2017 Inflația în R. Kazahstan a fost de 7,1% (față de 16,6% comparativ cu aceeași perioadă din 2016), prețurile la produse alimentare au crescut cu 7,8%, iar prețurile la produsele nealimentare au crescut cu 8,2%, iar prețurile serviciilor cu 5,2%.

Pe fondul încetinirii **inflației** de la începutul anului 2016 Banca Națională a Kazahstanului a redus treptat rata dobânzii de la 17% începând luna februarie din 2016 (până la 15% în luna mai, până la 13% în luna iulie, 12,5% în luna octombrie, 12% în luna noiembrie), iar în anul 2017 rata dobânzii a scăzut până la 11% în luna februarie și 10,5% în luna iunie).

Investitiile în capital fix a crescut cu 4,4%, având o dinamică în primele 6 luni a crescut cu 3,2%, iar în luna august a ajuns la 3,4%, creșterea se datorează realizarea de proiecte industriale inovatoare și de infrastructură în cadrul programului industrializării de stat „Nurly Zhol” și „Programul pentru dezvoltarea industriei și inovațiilor”.

Creșteri și investiții semnificative se observă în sectoarele precum: comerțul (+9,8% / cumulând 385 ml. USD), industrie (+6,0 %/ cumulând 9,471 mlrd. USD), construcții (+5,8%/ cumulând 148 ml. USD).

Rezervele naționale ale țării la 1 octombrie 2017 au constituit la 89,4 miliarde USD (înregistrând o reducere cu 6,7%, față de aceeași perioadă din 2016), inclusiv și Activele Fondului Național kazah exprimat în valută au scăzut cu 12% ajungând la 56,8 miliarde USD, iar în ceea ce privesc rezervele în aur și valută ale Băncii Naționale a înregistrat o creștere de 4,2% cumulând 32,5 mlrd. USD față de aceeași perioadă anului 2016.

Venitul minim al populației în 2017 sa ridicat la 1893 USD/pe cap de locuitor și a crescut în comparație cu perioada anterioară cu +8,8%.

Salariul mediu lunar estimat în primele 9 luni 2017 a fost de 430 USD/cap de locuitor și a crescut cu 3% față de anul anterior.

Rata șomajului în primele 9 luni 2017 s-a situat la un nivel de 4,9%.

Indicatorii sectorului industrial în primele 9 luni 2017 arată o tendință pozitivă în domeniile industriei (+8,3%), servicii de transport (+4,7%), construcțiilor (+3,5%), comerț (+3,0%), comunicații (+3,0%) și agricultură (+1,9%).

Volumul producției industriale în ian-sept 2017 a crescut cu +8,3%. Creșterea industriei a fost influențată de extracția petrolului, cărbunelui și lihnitei, gazelor naturale, minereului de fier, prelucrarea produse petroliere și industria metalurgică.

În industria extractivă producția a crescut cu +11,3%, datorită creșterii extracției de petrol cu +12,5%, cărbunelui și lihnitei cu +10,8%, extracției gazelor naturale cu +10,4%, extracția minereurilor metalelor neferoase cu +10,2%, extracției minereului de fier cu +7,8%,

În industria prelucrătoare, a existat o mică creștere de +5,7%, datorită industriei farmaceutice care a înregistrat o creștere a producției cu +36,1%, industriei și confecțiilor textile cu o creștere de +18,6%, industriei mobilei cu +9,4%, siderurgiei metalelor neferoase (metale prețioase) cu +7,0%, industriei construcțiilor de mașini + 6,0%, procesarea produselor petroliere +5,7%, celuloză și produse din hârtie cu + 5,7%, produse alimentare +5,3%, producției de băuturi +4,5%.

Cea mai mare scădere se înregistrează în producția tutunului și articolelor din tutun cu - 13,4%

➤ POLITICILE GUVERNAMENTALE

Politicele guvernamentale pentru anul 2018 vizează micșorarea efectelor negative datorate prețului scăzut la țiței, dar și dezvoltării în general a țării, în special a reducerii dependentei de exporturile de petrol, fiind aplicate simultan mai multe programe: “Business road map 2020”, “Dezvoltarea industrială accelerată”, “Strategia 2050”, “Nurly Zhol” (dezvoltarea infrastructurii și construcții), “cei cinci piloni de reforma ai administrației publice”, înființarea Centrului Financiar Astana, toate însoțite de asigurarea fondurilor financiare.

Aflat în proximitatea a doua puteri economice mari (China și Rusia) și în fluxul de mărfuri dinspre China spre UE, dezvoltarea infrastructurii de tranzit este în plină desfășurare, Kazahstanul urmând să devină un *centru regional de tranzit* pentru “noul drum al mătăsii” (cale ferată și auto).

Apartenența Kazahstanului la Uniunea Economică Eurasiatică va continua să marcheze relațiile comerciale ale acestei țări cu Uniunea Europeană, dar aderarea la OMC începând cu anul 2016 a început să ajusteze treptat gradul de liberalizare a comerțului și permisivitatea mediului de afaceri, continuând cu același trend până în prezent, ianuarie 2018.

Deși Kazahstanul este cea mai dezvoltată țară din punct de vedere economic din Asia Centrală și raportul Băncii Mondiale indică o îmbunătățire a climatului de afaceri în ultimii ani, mai sunt încă multe de realizat pentru reducerea corupției, revizuirii legilor privind regimul de muncă, reglementările mediului de afaceri și realizarea statului de drept.

➤ PLANUL STRATEGIC PRIVIND DEZVOLTAREA REPUBLICII KAZAHSTAN PANA IN ANUL 2050.

Cu prilejul discursului către națiune a președintelui Nursultan Nazarbaev, ținut la data de 14 decembrie 2012, denumit “Strategia - Kazahstan 2050, noua direcție politică pentru statul independent”, au fost prezentate orientările strategice politico-economice ale Republicii Kazahstan pe termen lung.

În cadrul strategiei, există multe abordări care privesc aspecte economice și unele dintre ele vizează raporturile economice și comerciale cu alte țări. O mare parte din directive sunt în acord cu principiile larg cunoscute și aplicate la scară globală de multe națiuni ale lumii care își propun un ritm de dezvoltare crescut. Între acestea, demne de reținut sunt: conceptul “Economia întâi, apoi politica”, necesitatea continuării procesului de diversificare a economiei, dezvoltarea unei economii solide bazate pe proprietatea privată și libera competiție, creșterea economică bazată pe investiții străine și interne, continuarea programelor de dezvoltare denumite “industrializare accelerată”, continuarea planului de modelare a mediului de afaceri prin “2020 Business RoadMap”, dezvoltarea infrastructurii și continuarea procesului de privatizare, pentru ca până în 2050 Kazahstanul să intre în rândul primelor 30 state industrializate din lume.

De asemenea, sunt prevăzute direcții strategice pentru modernizarea politicilor macroeconomice: politicile bugetare, monetare și de venituri din taxe. În ceea ce privește investițiile și proiectele de dezvoltare, principalul criteriu aplicat avizării este eficiența economică, indicator care trebuie să asigure cel puțin reîntoarcerea fondurilor investite. Același criteriu va fi aplicat și sprijinului financiar guvernamental care va fi acordat sectoarelor economice eficiente și nu companiilor.

Nu în ultimul rând, este menționată distinct față de capitolul “relații de politică externă” și “diplomația economică și comercială”, care are ca priorități naționale promovarea exporturilor și atragerea de investiții străine directe, priorități bazate exclusiv pe rațiuni pragmatice, diversificarea gamei de produse exportate și protejarea economiei naționale.

Discursul președintelui Nazarbayev, ținut la 17.01.2014, a redefinit Strategia 2050, trasând directivele și coordonatele de dezvoltare a Republicii Kazahstan pentru atingerea obiectivului de intrare în rândul primelor 30 de state dezvoltate, prin: creștere anuală minimă a PIB de 4%, creșterea investițiilor de la 18% în prezent la 30% din PIB, introducerea economiei bazate pe cunoaștere și creșterea la 70% a exporturilor de produse ne-petroliere.

[Programul prezidențial pentru reforma în administrație](#), include un capitol privind industrializarea și creșterea economică. Principalele prevederi se referă la: privatizarea terenurilor agricole, schimbarea scopului utilizării terenului, îmbunătățiri ale politicilor și procedurilor privind taxele și taxele vamale, implementarea principiului “fereastră unică” pentru exportatori și importatori, dezvoltarea declarației vamale electronice, scurtarea timpilor de scoatere din vamă, sistem vamal integrat, monitorizarea importurilor pe tot lanțul de distribuție, introducerea vămii “post factum”, simplificarea legalizărilor pentru proprietăți și bani, introducerea de la 1 ian 2017 a declarației universale pe venit, înființarea de centre de procesare a declarațiilor, înregistrarea măncătorie a veniturilor și cheltuielilor, simplificarea procedurii de procesare a permiselor de construcții, eliminarea monopolului de stat în evaluarea proiectelor și a documentării, înlocuirea standardelor din construcții, reorganizarea industriei electrotehnice, extinderea companiilor de electricitate regionale, noul tarif, reforma anti monopol, întărirea instituției ombudsman-ului pentru sprijinirea oamenilor de afaceri, înființarea de JV și atragerea de investitori strategici în sectoarele prioritare ale economiei (turism, infrastructura, energie regenerabilă, produse lactate, carne, înființarea de clustere pentru crearea economiei bazate pe cunoaștere, valorificarea comercială a cercetării, dezvoltarea “Eurasian transcontinental

transport coridor”, a înființării unui hub aerian lângă Almaty, înființarea “Astana International Financial Centre” centru financiar regional, etc. Lista completa a măsurilor poate fi studiată [aici](#).

Discursul președintelui Nazarbayev, ținut la 10.01.2018, a definit faptul că obiectivul inițial propus, ca țara, să intre în topul celor 30 de țări dintre cele mai dezvoltate din lume, menținându-se și în continuare acest aspect chiar dacă mai mult de jumătate din obiective (cca.60%) au fost realizate. Totodată, a amintit despre lansarea în 2017 a celei de-a III-ea modernizări a Kazahstanului (Industrializarea 3.0.), programul căruia este implementat cu succes precum și adaptarea unor noi programe ample cum ar fi "Digitalizarea Kazahstanului", programe integrante din planul strategic pentru dezvoltarea Republicii Kazahstan, preconizat până în anul 2025.

Totodată președintele kazah a menționat că s-a creat un Kazahstan independent, care a devenit un brand și care inspiră încredere și respect pe plan mondial, precum și faptul că în 2017, Kazahstanul a devenit un membru nepermanent al Consiliului de Securitate al ONU și care va prezida în ianuarie 2018.

De asemenea, printre realizări a fost menționat și faptul că Kazahstanul a devenit primul stat dintre țările CSI și Europa de Est, urmare alegerii de către comunitatea mondială pentru expoziții, care a găzduit Expoziția Mondială Specializată "EXPO".

Nu în ultimul rând a fost apreciat modelul economiei de piață kazah care a funcționat cu succes și a fost aplicat în Kazahstan. Astfel, în 2017, după ce au fost depășite consecințele negative ale crizei mondiale, Kazahstanul s-a întors la traiectoria creșterii indicatorilor economici și sociologici.

La sfârșitul anului 2017, creșterea PIB-ului a fost de 4%, iar producția industrială a înregistrat creșteri mai mari de 7%, în care sectorul prelucrător a reprezentat cca. 40% din volumul total al industriei. Din acest aspect, dezvoltarea cu succes a sectoarelor industriale a permis formarea clasei de mijloc, datorită căreia sărăcia a scăzut de 13 ori, iar rata șomajului a scăzut la 4,9%.

În discursul său președintele kazah a evidențiat că epoca "abundenței de petrol" se apropie de sfârșit și în acest sens țara are nevoie de o nouă calitate a dezvoltării economice, care să se plieze tendințelor globale industriale și pentru implementarea acestor elemente este necesară cea de-a patra industrializare a țării, aceasta implicând atât provocări, cât și oportunități iar pentru realizarea acestor propuneri, au fost trasate următoarele 10 obiective care trebuie să fie realizate în perioada viitoare:

1. Industrializarea Kazahstanului (Indr. 4.0.) care să devină un etalon pentru atragerea noilor tehnologii;
2. Dezvoltarea potențialului resurselor naturale, care în viitor vor ocupa un loc important în dezvoltarea economiei globale și a economiei kazahe;
3. Aplicarea de "Tehnologii inteligente" pentru dezvoltarea sectorului agroindustrial;
4. Creșterea eficienței infrastructurii de transport și logistică;
5. Identificarea și implementarea tehnologiilor moderne în sectorul construcțiilor și în sectorul municipal;
6. "Resetarea" sectorului financiar, care va fi unul dintre sarcinile principale ale Centrului Financiar Internațional "Astana", care deja și-a început activitatea;
7. Implementarea conceptului "Smart City", în capitală și câteva orașe importante din Kazahstan, având în vedere că, Astana a devenit o carte de vizită a Kazahstanului pe plan internațional, ca fiind unul dintre cel mai important și dezvoltat centru din Asia Centrală;
8. Dezvoltarea capitalului uman, dezvoltarea calității educației, crearea propriului sistem educațional avansat, noi metode pentru formarea și dezvoltarea calificărilor profesorilor, crearea unei rețele de techno-parcuri și incubatoare de afaceri pentru copii, cu toată infrastructura necesară;

9. Crearea Administrației publice eficiente, prin simplificarea procedurilor birocratice și trecerea la modelul digitalizat înființând un ghișeu unic pentru interacționarea Administrației publice cu solicitanții, pe principiul "o singură fereastră";

10. Soluții noi pentru combaterea corupției și evidențierea supremației justiției, prin efectuate reformelor instituționale ale sistemelor judiciare și de aplicare a legii.

➤ COMERȚ EXTERIOR AL REPUBLICII KAZAHSTAN

În primele 9 luni ale anului 2017 volumul total al schimburilor comerciale ale Kazahstanului a fost de 48,7 miliarde USD, din care exportul a fost de 30,3 miliarde USD, iar importul de 18,4 miliarde USD.

Balanța comercială a fost pozitivă și a înregistrat valoarea de 11,9 miliarde USD.

Schimburi comerciale ale R. Kazahstan în 2016 și ian-sept 2017

miliarde USD

	2016	2016 / 2015	lan-sept 2016 / 2015 USD	lan-sept 2016 / 2015 %	lan-sept 2017 / 2016 USD	lan-sept 2017 / 2016 %
Total	61,9	-18,9%	38,6	-27,7%	48,7	+26,4%
Export	36,8	-20,0%	22,9	-28,7%	30,3	+32,2%
Import	25,2	-17,6%	15,6	-26,0%	18,4	+17,9%
Sold	+11,6	-24,7%	+7,3	-33,8%	+11,9	+62,7%

Circa 55% din volumul total al exporturilor Kazahstanului este reprezentat de produse petroliere.

➤ RELAȚIILE ECONOMICE ALE ROMÂNIEI CU KAZAHSTANUL

Cadrul juridic

Republica Kazahstan este cel mai mare partener economic al României din Asia Centrală, schimburile comerciale bilaterale înregistrând o dezvoltare dinamică în ultima perioadă.

Schimburile comerciale și cooperarea economică ale României cu R. Kazahstan se derulează, în principal, în baza următoarelor documente:

- *Acordului de Parteneriat și Colaborare între UE și statele membre ale UE, pe de o parte, și Republica Kazahstan, pe de alta parte.*
- *Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Kazahstan cu privire la colaborarea economică, semnat la 02.03.2010, la Astana, intrat în vigoare la 30 mai 2011, dată la care a fost ratificat de partea română. Prin intrarea în vigoare a acestui Acord și-a pierdut valabilitatea înțelegerea anterioară semnată la 17 iunie 1999.*

- *Memorandum-ului de înțelegere în domeniul uraniului, semnat între partea kazahă prin JS NAC KAZATOMPROM odată cu Acordul de cooperare economică și SN Nuclearelectrica SA, CNU și Nuclearelectrica, din partea română.*
- *Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Kazahstan privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, semnat la data de 25 aprilie 1996, intrat în vigoare la 5 aprilie 1997. La 2 martie 2010 s-a semnat la Astana un nou acord care a fost ratificat de partea română prin Legea 220/11.11.2010 și publicat în MO 789/25.11.2010. După încheierea procedurilor de ratificare de către partea română, partea kazahă a solicitat modificări de traducere în textul în limba kazahă. La 9 iunie 2012 partea kazahă a prezentat textul acceptat în limba kazahă. Se așteaptă comunicarea ratificării de către partea kazahă, care va fi și data intrării în vigoare a documentului. La aceeași dată, acordul semnat la 25 aprilie 1996 își va înceta valabilitatea.*
- *Convenția între Guvernul României și Guvernul Republicii Kazahstan, semnat la data de 21 septembrie 1998 la București, pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și capital. Documentul a intrat în vigoare la data de 21 aprilie 2000, fiind ratificat prin Legea 11 din 6 martie 2000 și publicată în MO 109 din 13 martie 2000.*
- *Memorandumul de colaborare între Camerele Naționale pentru Comerț și Industrie din România și R. Kazahstan, semnat în iulie 2017.*
- *Memorandumul de colaborare între CNIPMMR și ATAMEKEN, semnat în iunie 2017.*

În perioada 2008 - 2016, schimburile comerciale dintre România și Republica Kazahstan au evoluat în următorii parametri:

- milioane USD -

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
TOTAL	3882,9	1982,8	1909,9	3362,1	3021,5	2432,9	3164,0	1163,7	975,7
EXPORT	82,0	72,3	110,23	175,3	110,8	52,6	84,3	47,5	64,5
IMPORT	3800,9	1910,5	1799,67	3186,8	2910,7	2380,3	3079,7	1116,2	911,2
SOLD	-3718,9	-1838,2	-1689,4	3011,5	2799,9	-2327,7	-2995,4	-1068,7	-846,7

În ce privește **exportul românesc** a avut un an de vârf în 2011 (175,3 mil. USD) situat între doi ani (2010 și 2012) în care exporturile românești au fost de 110 mil.USD, în rest volume modeste cu nivelul cel mai scăzut în 2015 (47,5 mil USD) și 64,5 mil.USD în 2016. Nivelul mai ridicat din unii ani a fost determinat de livrarea unor mijloace navale de transport (pachetoturi, nave de croaziera, feriboturi). Nivelul schimburile comerciale româno-kazahe, în 2008-2016, a fost determinat de importul de țiței, care deține circa 99,5% din importul din această țară. Aceasta a determinat ca și balanța comercială să fie permanent negativă.

Structura exportului românesc include, de regulă, mașini, utilaje mecanice și electrice (50 - 70% din exportul anual), produse chimice (uleiuri esențiale și produse farmaceutice), articole din mase plastice și cauciuc) metale comune, lemn și produse din lemn, mobilă, produse alimentare (în special zahăr).

La import, anul de vârf a fost 2008 cu un volum de 3.800,9 milioane USD, în alți doi ani (2011 și 2015) a mai fost depășit volumul de 3 miliarde USD, iar cele mai mici nivele s-au realizat în 2016, doar 911,2 milioane USD și 2015 când s-a cifrat la 1116,2 milioane USD.

De-balanța comercială nefavorabilă României a avut un vârf în 2008 de 3.718,9 milioane USD, iar cel mai mic nivel în 2016, respectiv de 846,7 milioane USD. În condițiile prețurilor scăzute la țiței pe piața mondială și costurilor mari pentru transportul acestuia din R.Kazahstan în România, s-a preferat ca țițeiul să fie exportat în țări mai apropiate geografic, în primul rând China, iar aprovizionarea rafinării de la Midia să se realizeze cu țiței din zone mai apropiate.

B) Volumul schimburilor comerciale în primele 9 luni 2017 comparativ cu aceeași perioadă din 2016

- milioane USD -

	2016	2017	2017/2016
	9 luni	9 luni	%
TOTAL	674,18	890,29	+32,05
EXPORT	46,40	23,77	-48,78
IMPORT	627,77	866,52	+38,03
SOLD	-581,37	-842,74	Creșterea soldului

Deși importurile din Kazahstan sunt semnificative ca volum, ele sunt reprezentate de produse minerale (țiței), resursa energetică strategică atât din perspectiva diversificării surselor cât și a siguranței aprovizionării pe termen lung. În primele 9 luni a acestui an structura schimburilor comerciale se prezintă astfel.

Structura schimburilor comerciale la 9 luni în 2017

Exporturile românești constau în echipamente industriale și produse tehnologice (53,6%), astfel exporturile românești sunt încă fluctuante ca valoare, dar diversificate sortimental:

- echipamente electro-tehnice 53,6%,
- produse din industria chimică 22,6%,
- metale comune și articole din acestea 13,1%,
- mase plastice și cauciuc 3,3%,
- lemn, cărbune lemn, plută, împletituri 1,6%,
- produse ale regnului vegetal 1,1%,
- produse alimentare, băuturi, tutun 0,2%.

Importul din Kazahstan a fost în proporție de 99,6% format din țiței. S-au mai importat produse chimice anorganice (0,2%) și metale, în special cupru și produse din cupru (0,1%).

Reducerea deficitului comercial prin majorarea și diversificarea exportului românesc sunt obiective principale ale Ambasadei României și BPCE Astana.

În planul cooperării economice și al investițiilor kazahe în România, a fost achiziționarea a 75% din compania Rompetrol de către KazMunaiGaz la suma de 1,6 md USD, pentru procesarea

țițeiului kazah în rafinăria Petromidia pentru satisfacerea pieței interne românești, dar și pentru exportul de produse rafinate (finite) pe piețele adiacente unde Rompetrol are cca 1000 stații de benzină în șase țări (Republica Moldova, Bulgaria, Franța, Spania și Georgia), rămâne principalul pilon al relației economice strategice dintre cele două țări.

Conform ultimelor date publicate de ONRC, la 31 decembrie 2016, în România erau înregistrate 28 societăți cu capital social subscris kazah, cu un total de 38,53 mii USD, pe locul 132 în clasamentul pe țări de rezidență a investitorilor în societăți comerciale cu participare străină. De menționat că investițiile majore ale lui KazMunayGaz de 1,6 miliarde USD au fost realizate prin societatea înregistrată în Olanda și statistic sunt raportate ca investiții olandeze în România.

Investiții românești mari în Kazahstan

Conform declarațiilor oficiale ale părții kazahe, investițiile românești în Republica Kazahstan sunt de peste 800 milioane USD. Investițiile companiei OMV Petrom în Kazahstan sunt de 740 mil USD.

Rominserv SA a derulat în continuare în 2017 proiectul de modernizare a rafinăriei Pavlodar. La acestea se adaugă activitatea de exploatare a țițeiului de către OMV-Petrom, fiind în atenție perspectivele de participare la licitațiile de concesiune pentru noi perimetre petrolifere.

La fel de importanta pentru diversificarea cooperării economice în plan bilateral, este și prezența pe piața kazahă a companiei românești SIVCO care a realizat și propus partenerilor kazahi proiecte de dezvoltare a platformei e-Learning, dar și proiecte pentru sectorul cultura, afaceri externe, agricultura, vama, finanțe.

Dialogul la nivel guvernamental a cunoscut în anul 2017 o revigorare semnificativă, fiind organizat la București, a XIII-ea sesiune a **Comisiei Mixte Interguvernamentale de Cooperare comercial-economică și tehnico-științifică**.

În perioada 4-5 octombrie 2017, a avut loc la București cea de-a XIII-a sesiune a Comisiei interguvernamentale româno-kazahe de colaborare comercial-economică și tehnico-științifice. În cadrul discuțiilor au fost purtate discuții cu privire la complementaritatea economiilor României și Republicii Kazahstan și a diversificării cooperării economice, cu accent pe domenii precum energie, IT, IMM-uri, transporturi, comunicații, industrie, turism, agricultură, educație, inovație și cercetare științifică etc., în vederea identificării acelor oportunități economice care ar genera plusvaloare în relațiile bilaterale.

Cu prilejul întâlnirii Comisiei Mixte, Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București (CCIB), cu implicarea Camerei Naționale a Antreprenorilor din Kazahstan (Atameken), a organizat Forumul de Afaceri România-Kazahstan, la care au participat companii de prestigiu din cele două țări, în special din domeniul IT și transporturi.

De asemenea, în perioada 10 iunie-10 septembrie 2017, România a fost prezentă cu **Pavilion Național la - EXPO Astana 2017 "Energia Viitorului"**, alături de alte 115 state și organizații internaționale, cu un pavilion pe o suprafață de 370 mp², realizat sub conceptul „Energia luminii - O călătorie în viitor”, o incursiune în știință, cercetarea și cultura țării noastre, iar Pavilionul României a fost vizitat de cca. 200.000 de vizitatori. Elementul central a constat în reprezentarea proiectului ELI-NP, implementat de Institutul Național de Fizică și Inginerie Nucleară - „Horia Hulubei”, de la Măgurele.

În marja expoziției internaționale EXPO Astana 2017, s-a desfășurat **vizita ministrului afacerilor externe român**, care a participat, alături de membrii delegației din țară, formată din

Vicepreședintele Senatului, din secretarii de stat de la Ministerele Energiei, Mediului de Afaceri-Comerț-Antreprenoriat, Cercetării și Inovării, precum și Președintele Institutului Cultural Român, reprezentanți ai unor firme și instituții de prestigiu, la evenimentele organizate la 28 iulie 2017, în contextul marcării a 25 de ani de relații diplomatice bilaterale și a Zilei Naționale a României la Expoziția internațională, și a avut numeroase întâlniri cu înalți oficiali kazahi (Primul ministru, ministrul de externe, Vicepreședintele Senatului, Akimul regiunii Karaganda, alți oficiali).

➤ **RELAȚIILE ECONOMICE ALE R. KAZAHSTAN CU TARILE UE**

- Relațiile Republicii Kazahstan cu Uniunea Europeană sunt reglementate prin Acordul de Parteneriat și Cooperare (APC), semnat în anul 1999 și modificat prin mai multe protocoale ca urmare a procesului de extindere a UE. APC va fi înlocuit de un Acord Avansat de Parteneriat și Cooperare - APCA.
- La data de 20 ianuarie 2015 a fost parafat la Bruxelles Acordul de Parteneriat și Cooperare Avansat (APCA). Documentul va reglementa mai bine relațiile economice, comerciale și serviciile, înființarea de noi companii, modul lor de operare pe piața, mișcarea de capital, energia și materiile prime, achizițiile publice și drepturile de proprietate intelectuală. Este vizată cooperarea în 29 de sectoare cheie, economic, financiar, energie, transport, mediu, schimbarea climatică, forța de muncă, etc.
- La data de 30 noiembrie 2015 a intrat în vigoare Acordul de aderare a Kazahstanului la Organizația Mondială a Comerțului (OMC). Astfel comerțul exterior va beneficia de un proces de “permeabilizare” treptată prin eliminarea barierelor netarifare, dar și tarifare, însă datorită apartenenței Kazahstanului la Uniunea Economică Eurasiatică, relațiile comerciale (ale Kazahstanului) cu Uniunea Europeană vor fi în continuare marcate de factori geo-politici.
- La data de 21 decembrie 2015 a fost semnat la Astana, Acordul de Parteneriat și Cooperare Consolidat (APCC) în cadrul căruia sunt reglementate aspecte privind relațiile economice, comerciale și serviciile, mișcarea de capital, energia și materiile prime, achizițiile publice și drepturile de proprietate intelectuală. Acordul abordează cooperarea în 29 de sectoare cheie, economic, financiar, energie, transport, mediu, schimbarea climatică, forța de muncă, etc.
- Acordul UE - Kazahstan pentru oțel a expirat în 2006. Se intenționează semnarea unui nou acord.
- Acordul UE - Kazahstan pentru textile a expirat în 2004, dar el a fost prelungit în 2006 printr-un Protocol suplimentar la Acordul de Parteneriat și Cooperare. El trebuie însă semnat pentru a intra în vigoare.
- Mai sunt semnate și alte acorduri UE - Kazahstan în domeniile energiei și securității nucleare.

Domaniile prioritare de cooperare a UE cu Kazahstanul sunt prevăzute în Strategia Regională a UE pentru Asia Centrală (2007-2013). Aceasta prevede în linii principale: permanentizarea dialogului politic, inițiativa educațională europeană, inițiativă europeană pentru justiție, dialogul pe tema drepturilor omului, dialogul permanent pe tema energie. Interesele strategice europene vizează securitatea și stabilitatea regională ca sursă primară energetică pentru UE. Strategia se dorește a fi un instrument de promovare a dezvoltării economice, a comerțului și a investițiilor, înlăturarea barierelor comerciale, promovarea unui mediu de afaceri favorabil și sprijinirea diversificării economice (prin dezvoltare sustenabilă și a

resurselor locale), sprijină reformele în sistemul financiar. Nu în ultimul rând sunt promovate INOGATE și TRACECA (infrastructura de transport energie și comerț).

➤ REGLEMENTĂRI ÎN DOMENIUL COMERȚULUI

Activitatea de comerț a Kazahstanului este fundamentată pe orientarea spre deschiderea economiei țării, participarea cu drepturi egale la diviziunea internațională a muncii și integrarea în economia mondială. Kazahstanul este membru formal în Organizația Mondială a Comerțului (OMC) începând cu data de 27.07.2015, însă aplicarea efectivă a Acordului a fost inițiată începând cu 15.12.2015.

Indicatorii legați de activitățile de comerț exterior sintetizați în clasamentul Băncii Mondiale [“Doing Business 2017”](#), poziționează Kazahstanul pe locul 35 din 190, ceea ce reprezintă o situație favorabilă, România fiind poziționată pe locul 36. Este de așteptat ca odată cu aplicarea reglementărilor legate de Acordul de aderare la OMC situația sa cunoască îmbunătățiri semnificative de la an la an.

Câteva din principalele [implicații rezultate din aderarea Kazahstanului la OMC](#) sunt:

- obligații asumate: scăderea graduală a tarifului vamal mediu de la 10,4% la 6,5%; accesul investitorilor străini la zece sectoare de servicii; cerințele „conținutului local” pentru activitățile de exploatare a sub-solului vor fi anulate până în anul 2021; cerințele pentru conținutul local pentru achizițiile semi-guvernamentale vor fi anulate până în anul 2021; interzicerea oricărei subsidii la export sau la substituția importurilor; taxele vamale vor scădea în decurs de cinci ani cu 2-5% până la reducerea lor completă; reducerea taxelor de export în 3-5 etape, cu 25-50%;
- importurile în Kazahstan sunt cu destinația locală sau cu destinație alt stat membru al Uniunii Economice Eurasiatice (UEE), funcție de declararea mărfii fiind stabilită taxa vamală. Nu este posibil importul la taxa vamală aplicată pentru Kazahstan pentru ca apoi mărfurile să fie re-exportate în alt stat membru al UEE, nici chiar dacă se dorește plata diferenței de taxa vamală;
- obligativitatea emiterii facturii electronice începând cu data de 11.01.2016 pentru toate mărfurile importate în Kazahstan și în tranzit spre alte state membre ale UEE;
- funcție de operațiunea de comerț, sunt necesare următoarele documente: pentru mărfuri importate din afara UEE > factura electronică și copie pe hârtie a acesteia, declarație vamală verificată și avizată de Comitetul de taxe și venituri; pentru mărfuri produse în Kazahstan > certificat de origine (formularul CT-1) și factura electronică și copie pe hârtie a acesteia, declarație vamală verificată și avizată de Comitetul de taxe și venituri; pentru mărfuri importate în Kazahstan din alte state membre ale UEE > factură electronică și copie pe hârtie a acesteia, cerere de import și dovada plății taxelor (formular 328.00) verificate și avizate de Comitetul de taxe și venituri;
- în ceea ce privește taxele de export, începând cu 01.03.2016, taxa de export la țiței este determinată pe baza unei formule ce ia în calcul prețul mediu al țițeiului pe piață, în perioada anterioară. Calculul prețului mediu se face de Comitetul pentru taxe și venituri și va fi publicat oficial înainte de a 25-a zi a lunii anterioare lunii pentru care se calculează taxa. Pentru prețuri la țiței sub sau egale cu 25 USD/baril, taxa de export este 0. Pentru alte produse petroliere, taxa de export se calculează trimestrial de Ministerul Economiei Naționale, pe baza unei formule. Dacă prețul scade sub 375 USD/tona (cca 49 USD/baril) se aplică o taxă fixă și nu calculul rezultat din formulă. Pe teritoriul Kazahstanului nu se

aplică taxa de export dacă prețul mediu la țitei este sub 187,5 USD/tona (cca 24 USD/baril);

Odată cu aderarea Kazahstanului la OMC, importurile din România în Kazahstan se fac la [tariful consolidat](#). Importul în Kazahstan necesită utilizarea obligatorie a comisionarilor în vamă licențiați, a cărei listă poate fi consultată la www.keden.kz. Este de importanță majoră determinarea cu claritate a destinației mărfurilor înainte de realizarea importului în Kazahstan, respectiv Kazahstan sau UEE.

De asemenea, Kazahstanul nu va mai acorda subvenții (asistența financiară, granturi, credite de stat, garanții la credite, excepții de taxe și alte beneficii care au ca obiectiv promovarea exporturilor și substituția importurilor, cu excepția unor categorii privind grupuri și regiuni vulnerabile economic și social, cercetarea și dezvoltarea, cultura și istoria, precum și sectorul agricultură). Măsurile de sprijinire existente pentru IMM vor rămâne în vigoare. Până în anul 2021 este acceptată măsura de sprijinire a producătorilor locali în licitațiile guvernamentale, acordându-le o preferință de 20%. Cerințele „conținutului local” pentru achizițiile făcute de Samruk Kazyna și subsidiarele sale sunt anulate de la data aderării la OMC, rămânând valabile numai cele angajate contractual înaintea aderării. Sunt în adoptare măsuri de aliniere la cerințele dreptului de proprietate intelectuală. Rezolvarea disputelor se va face pe baza organismelor de reglementare (DSB) din cadrul OMC.

➤ BARIERE COMERCIALE

Conform [DGTRADE, există un număr de cinci bariere netarifare](#), cu referire la clauza conținutului local, transferurile intracorporație, serviciile de furnizare intracorporație, restricții financiare temporare în situații de criză și taxe de export la materii prime și produse similare.

Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE) a publicat un [raport privind barierele comerciale de reglementare și procedurale](#) referitor la Kazahstan.

[Raportul SUA privind barierele comerciale netarifare](#) menționează: legislația comercială „slabă”, lipsa unui sistem juridic efectiv de reglementare a disputelor contractuale, precum și birocrația administrativă. Multe companii care operează în Kazahstan au raportat dificultăți logistice semnificative. La acestea se adaugă un sistem împovărător de monitorizare al taxelor care afectează orice decizie de deschidere a unui birou de reprezentare. Companiile străine au raportat și necesitatea menținerii unui personal excedentă numai pentru a face față sistemului de taxe și inspecțiilor frecvente. Autoritățile fiscale au inițiat ocazional procese penale împotriva angajaților firmelor străine.

În opinia noastră însă, majoritatea barierelor netarifare au fost reglementate odată cu adoptarea pachetului legislativ ce a urmat aderării la OMC.

Corupția este identificată ca o altă barieră structurală pentru comerț și investiții în Kazahstan. Aceasta afectează aproape tot mediul de afaceri din Kazahstan. Conform Delegației UE la Astana, *un alt set de probleme ce afectează comerțul și investițiile în Kazahstan, sunt: vizele de muncă, permisele de muncă, licențele pentru activitățile de inginerie și construcții, precum și aspecte legate de angajarea forței de muncă străine.*

➤ MASURI PENTRU ATRAGEREA INVESTIȚIILOR

În cadrul măsurilor anunțate de Kazahstan pentru facilitarea investițiilor străine se numără și aplicarea regimului unilateral „fără vize”, pentru cetățenii din Elveția, Spania, Belgia, Ungaria, Monaco, Singapore, Australia, Norvegia, Suedia, Italia, Marea Britanie, Statele Unite, EAU,

Germania, Japonia, Malaezia, Olanda și Finlanda - 19 țări care investesc în mod activ în economia kazahă. De asemenea, se acorda dreptul de a angaja o forță de muncă străină peste cota națională pentru o perioadă mai mare de 1 an, pentru investiții în construcții.

Legea investițiilor prevede excepții de aplicare a taxelor pe venit pentru zece ani, pe teren pentru zece ani, pe proprietate pentru opt ani, a taxelor vamale pentru echipamentele și piesele de schimb importate în cadrul investiției pentru cinci ani, se acordă subvenții de 30% din costul construcției și lucrărilor, achiziției echipamentelor, plus gratuități la teren, clădiri, structuri, mașini și utilaje. [Ghidul complet al investitorului poate fi studiat aici](#). [Legislația care reglementează investițiile străine, și nu numai, poate fi studiată aici](#).

Kazahstanul este cea mai atractivă piață de investiții din Asia Centrală. Cu toate acestea, există spețe acuzate de investitorii străini privind aplicarea diferită a reglementărilor juridice și care interpretează presiunea autorităților de reglementare ca un mijloc de obținere a mitei. Unii investitori au raportat „hartuirea” de către Poliția financiară prin verificări neanunțate, inspecții extrem de numeroase și îndelungate. Sunt raportate procesele civile ca mijloc de presiune. Aplicarea neconsecventă a legislației și reglementărilor la toate nivelele guvernamentale, combinate cu tendința justiției de a accepta automat poziția guvernului a creat obstacole semnificative afacerilor în Kazahstan.

Zone economice speciale

Legea zonelor economice speciale din 2011 permite companiilor străine să înființeze companii, ele funcționând pe baza unor proceduri simplificate care sunt exceptate și de la reglementările vamale. Companiile ce operează în zonele economice speciale se bucură și de un regim fiscal favorabil. În Kazahstan sunt 9 zone economice speciale (ZES), localizate în Astana, portul Aktau, lângă Almaty - Alatau Information Technology Park, la Ontustik Cotton Center în sudul Kazahstanului, zona "Borabay", Atyrau National Industrial Petrochemical Techno Park, zona metalurgică din Karaganda, Khorgos (la frontiera Kazah-Chineză) și în Pavlodar.

„Conținutul local”

Deși regimul [“conținutului local”](#) urmează să fie anulat până în 2021, el aplicându-se numai contractelor semnate înainte de aderarea la OMC, [Legea “conținutului local” din 2009, amendată în 2010](#), prevede ca societățile comerciale înregistrate pe teritoriul kazah să achiziționeze un procent minim din produsele și serviciile necesare de pe piața locală, în cadrul contractelor pe care le încheie, inclusiv a forței de muncă.

➤ ÎNREGISTRAREA UNEI COMPANII ÎN KAZAHSTAN

Înainte de a descrie procedura, este de reținut că încurajăm companiile românești care doresc să înregistreze o formă de reprezentare proprie în Kazahstan, să utilizeze serviciile companiilor de consultanță juridică, conform listei anexate, pachetul de documente și procedura fiind complexă din perspectiva unui om de afaceri care se află pentru prima oară în Kazahstan. Nu recomandăm utilizarea unor servicii ale unor persoane fizice care pentru sume mai mici, pot pretinde că oferă același gen de servicii, însă fără să ofere nici o garanție a finalității actului de înregistrare.

Formele de înregistrare

Companiile străine pot înregistra în Kazahstan subdiviziuni structurale, care pot fi: birou de reprezentare sau filială, sau subsidiară, care poate fi: societate comercială cu răspundere limitată sau pe acțiuni, conform: legii 220/22.04.1998 (societăți cu răspundere limitată), legii

415/13.05.2003 (companii pe acțiuni), Codului civil din 27.12.1994 și legii 2198/17.04.1995 (filiale și birouri de reprezentare). Procedura de înregistrare diferă atât ca documente solicitate cât și ca taxe, motiv pentru care cele prezentate în continuare sunt doar cu caracter orientativ:

Pentru a înregistra o persoană juridică la Autoritatea de Înregistrare (Ministerul Justiției și oficiile sale teritoriale), trebuie depuse toate documentele necesare, după cum urmează:

- Declarația tip semnată de către fondator sau de fondatorul autorizat;
- Documentele de constituire și de altă natură în limba kazahă și rusă, legate și numerotate, în trei exemplare;
- copii ale documentelor care dovedesc identitatea fondatorilor/persoanei juridice, certificate de înregistrare la autoritățile financiare.

În cazul în care fondatorul este o altă entitate juridică, este necesar să se prezinte:

- Declarația de la Departamentul de impozitare a arieratelor, de la înființarea persoanei juridice, sau în lipsa acesteia o copie legalizată a certificatului de înregistrare sau de re-înregistrare;
- copie legalizată a certificatului statistic (dacă este disponibil);
- copie legalizată a certificatului de plată a taxelor contribuabilului.

Persoanele juridice cu participare străină sunt înregistrate în conformitate cu procedura stabilită de înregistrare a persoanelor juridice RK.

Trebuie depuse următoarele documente suplimentare:

- extras legalizat din registrul comerțului, sau alt document legalizat, care certifică faptul că persoana juridică străină fondator este o persoană juridică în conformitate cu legislația unui stat străin, cu traducerea legalizată în limba kazahă și rusă;
- copie a pașaportului sau alt document de identitate al fondatorului, cu o traducere legalizată în limba kazahă și rusă.
- Documentul care atestă adresa entității juridice,
- Chitanța sau alt document care confirmă plata la buget a taxei pentru înregistrarea persoanelor juridice sau deschiderea contului filialei și/sau reprezentanței.

Pentru a **deschide o sucursală sau reprezentanță** a unei persoane juridice străine, este necesar să se prezinte:

- declarație de înregistrare;
- statutul filialei sau reprezentanței, confirmate de către organul de conducere al persoanei juridice;
- împuternicire emisă de către organul de conducere al persoanei juridice către șeful filialei sau reprezentanței, cu o traducere legalizată în limba kazahă și limba rusă;
- decizia persoanei juridice să înființeze o sucursală sau reprezentanță, cu o traducere legalizată în limbile kazahă și rusă;
- un extras legalizat din Registrul Comerțului sau alt document legalizat care să ateste că persoana care deschide sucursală sau reprezentanță în Republica Kazahstan este o entitate juridică în conformitate cu legile țării sale, cu o traducere legalizată în limba kazahă și rusă;
- un document legalizat care confirmă înregistrarea fiscală a persoanei juridice străine în țara lor de origine, cu o traducere legalizată în limbile kazahă și rusă

- copie legalizată a actului constitutiv al persoanei juridice străine, cu o traducere legalizată în limba kazahă și rusă;
- copie a documentelor constitutive ale persoanei juridice, cu o traducere legalizată în limba kazahă și rusă;
- un document care să confirme adresa;
- chitanța sau alt document care confirmă plata taxei pentru înregistrarea de stat a persoanei juridice sau înregistrarea contului de filiale și reprezentanțe.

Durata înregistrării unei companii:

Conform [raportului anual realizat de Banca Modiala](#), pentru înființarea unei firme cu răspundere limitată în Kazahstan sunt necesare cinci zile lucrătoare și parcurgerea a patru proceduri, cu un capital minim de 5 KZT. Cu toate acestea, experiența noastră indică nu numai timpi de înființare de până la două luni, dar și proceduri complexe, care adesea prelungesc și mai mult aceste termene.

Înregistrarea este obligatorie pentru toate persoanele juridice stabilite pe teritoriul Republicii Kazahstan, indiferent de scopul activității lor, tipul și natura activităților lor, participanții (membri). Filialele și reprezentanțele persoanelor juridice situate pe teritoriul Republicii Kazahstan sunt supuse înregistrării, fără dobândirea personalității juridice.

Înregistrarea persoanelor juridice și înregistrarea de sucursale și reprezentanțe, se efectuează de organismele teritoriale ale Ministerului Justiției.

Tipuri de servicii publice pentru înregistrarea persoanelor juridice

În prezent, toate serviciile privind înregistrarea online a persoanelor juridice sunt oferite prin centre de servicii publice: înregistrarea persoanelor juridice, de sucursale ale acestora și birouri de reprezentare; înregistrarea încetării existenței persoanei juridice, filiale și reprezentanțe; duplicate statut ale persoanei juridice, societăți pe acțiuni, sucursalele sale și reprezentanțe; înregistrarea modificărilor și completărilor la documentele de constituire ale unei persoane juridice, societăți pe acțiuni.

Lista documentelor necesare depuse la centrele de servicii publice stabilite prin Instrucțiunea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și înregistrarea de filiale și reprezentanțe, aprobate prin ordin al ministrului de Justiție al Republicii Kazahstan din data de 04.12.2007 № 112.

Data înregistrării persoanelor juridice, înregistrarea (re-înregistrare) de filiale (reprezentanțe) și de emiteră a documentelor.

Înregistrarea de modificări și completări la documentele de constituire ale persoanelor juridice care nu sunt legate de subiectele de antreprenariat privat, precum și societăți pe acțiuni, care funcționează pe baza statutului și de înregistrare (re-înregistrare) ale sucursalelor (reprezentante) se fac în termen de cel mult zece zile lucrătoare de la data depunerii cererii cu documentele necesare.

Pentru persoanele juridice, sucursalele acestora (reprezentanțe), cu excepția societăților pe acțiuni, care funcționează pe baza statutului, sucursalele acestora (reprezentante), eliberarea certificatului de înregistrare de stat (re-înregistrare) a unei persoane juridice, certificatul de înregistrare (reînregistrare) a filialei (reprezentanței), reveniri la cererea de înregistrare (re-

înregistrare) a persoanei juridice se face în următoarea zi lucrătoare după depunerea cererii cu documentele necesare.

În conformitate cu articolul 12 din Legea "Cu privire la înregistrarea persoanelor juridice și înregistrarea de sucursale și reprezentanțe ale acestora" un document care confirmă înregistrarea (re-înregistrarea) persoanei juridice, a sucursalei (reprezentanta), un certificat eliberat de autoritatea de înregistrare în forma prevăzută Guvernul Republicii Kazahstan (Hotărâre Guvern № 2121 din data de 15 decembrie de 2009)

Eliberarea certificatelor menționate anterior este pus în aplicare pe [portalul web "egov"](#).

Refuzul înregistrării persoanelor juridice și de înregistrare a sucursalelor (reprezentante), precum și alte dispute între fondatorii autorităților entității și autoritățile de înregistrare juridica pot fi atacate în instanța de judecată.

Serviciile electronice în domeniul de înregistrare a persoanelor juridice:

Plata taxei de înregistrare se face online sau incluzând o copie electronică a chitanței sau a altui document ce confirmă achitarea taxei de înregistrare pentru înregistrarea persoanei juridice.

În scopul de a simplifica procedurile administrative la e-gov, se pot emite certificate electronice pentru următoarele: persoană juridică înregistrată, sucursală sau reprezentanță; sucursale și reprezentante al unei persoane juridice; participarea unei entități juridice în alte entități juridice; participarea unei persoane în alte entități juridice; toate activitățile de înregistrare a unei entități juridice, filială sau reprezentanță"; modificări la documentele de constituire ale unei persoane juridice.

Pentru mai multe detalii, contactați Ministerul Justiției al Republicii Kazahstan:

Astana, str. Orynbor nr 8, Casa ministerelor, intrarea 13; Tel.: +7 7172 740737 +7 7172 740201; e-mail: kanc@minjust.kz

Termene de emitere a documentelor pentru înregistrare:

Nu mai mult de cinci zile lucrătoare de la prezentarea actelor pentru afaceri mici, mijlocii si mari, înregistrare branșe si oficii de reprezentare, pe baza de contract si statut standard.

Nu mai mult de 11 zile lucrătoare de la prezentarea actelor pentru firme medii si mari, pentru branșe si oficii de reprezentare pe baza de contracte si statut atipic.

După obținerea aprobării:

Vor fi obținute următoarele acte: certificatul de stat de înregistrare, un card statistic si un certificat de înregistrare la autoritatea financiara (taxe). Stampila si contul bancar poate fi deschis, conform legislației kazahe (in moneda locală si străină).

Branșele si oficiile de reprezentare pot opera prin conturi externe. O companie înregistrată pe teritoriul altui stat poate opera pe teritoriul Kazahstanului. Pentru aceasta trebuie sa fie înregistrată la autoritatea financiară locală (taxe) unde își desfășoară activitatea, unde are biroul central sau activele.

Având in vedere implicațiile majore legate de înregistrarea pentru desfășurarea activităților comerciale pe teritoriul Kazahstanului, *recomandăm* angajarea unor consultanți de specialitate juridici pentru îndeplinirea condițiilor de înregistrare cu exactitate si finalizarea procedurilor in cel mai scurt timp fără complicații.

➤ LICENȚIEREA ACTIVITĂȚII

Pentru desfășurarea afacerilor în anumite sectoare este necesară obținerea unor licențe, după cum urmează: industrie, energie atomică, substanțe toxice, transport, medicamente, substanțe psihotrope, securitatea informațiilor, echipament special pentru lucrări de investigație, armament și echipamente militare, informatizarea și comunicațiile, utilizarea spațiului extraterestru, educație, mass-media, agricultură, silvicultură, geodezie și cartografie, servicii medicale, servicii pentru persoane fizice și juridice, jocuri de noroc, zootehnie, expertiză juridică, cultură, sector financiar și activități conexe, arhitectură, planificare urbană și construcții, producția de alcool etilic și produse alcoolice, producția de tutun, export-import, bursa de mărfuri.

Pentru obținerea licenței, vor trebui prezentate următoarele acte:

Cerere, copie statut (excepție pentru export/import) și certificatul de înregistrare de stat, copie document identificare, copie legalizată certificat de stat de înregistrare (antreprenor individual), copie certificat înregistrare la autoritatea fiscală (taxe), copie document de confirmare a plății taxei de licență, alte documente relevante. Pentru activitățile financiar-bancare, acționează și reglementări specifice emise de Banca Centrală.

Licența se emite în 15 zile lucrătoare după prezentarea documentelor cerute.

30 de zile lucrătoare pentru licențe în sectorul energiei atomice, activitate financiară și bancară.

Desfășurarea activităților fără licență este pedepsită administrativ și penal, cu amendă, confiscare, declararea nulității asupra operațiunilor efectuate.

➤ REGLEMENTARI FINANCIAR-BANCARE

Valuta

Conform prevederilor legii nu sunt stabilite limite privind circulația capitalului și desfășurarea activităților comerciale.

Licențierea este necesară pentru activități de schimb valutar.

Reglementările privind înregistrarea și notificarea tranzacțiilor de capital, intrări de peste 500 mii USD (bunuri sau bani) și ieșiri de peste 100 mii USD. Se prevede ca Banca Națională a Kazahstanului să primească o copie a contractului de transfer de capital, înaintea desfășurării tranzacției și apoi o notificare după finalizarea operațiunii. Regimul înregistrării și notificării privește numai rezidenții kazahi.

Conform legislației actuale, durata repatrierii valutei este determinată numai pe baza condițiilor unui contract economic extern. Nu există limitări în derularea operațiunilor de export și import după repatrierea valutei, care privește numai persoanele fizice sau juridice kazahe.

Procedura de control a repatrierii valutei privește contractele care depășesc echivalentul a 50 mii USD prin alocarea unui număr de identificare într-o bancă comercială care deservește partea rezidentă a contractului.

În condiții financiare globale deosebite, președintele poate aproba regimul special al valutei, pe o perioadă de maxim un an, după consultarea cu Banca Națională.

Pentru detalii: Banca Națională a Republicii Kazahstan; Clădirea №31, micro-district "Koktem-3" Almaty, Kazakhstan, 050040 Fax: 8 (727) 2704-703, 8 (727) 2617-352, 8 (727) 2704-799 Call-center: 8 (727) 2704-591 e-mail: hq@nationalbank.kz

➤ TAXE ȘI IMPOZITE

Persoanele juridice străine trebuie să fie înregistrate la autoritatea financiară (taxe) în următoarele cazuri:

- Deschidere cont bancar în calitate de rezident
- Primirea unui venit din sursa kazahă netaxabilă
- Statutul de rezident

Înregistrarea unei entități nerezidente se face:

- Pentru o entitate nerezidentă pe baza numărului național de înregistrare, imediat după înregistrarea la autoritățile juridice;

Sau

- Pentru o entitate nerezidentă care derulează afaceri în Kazahstan printr-o agenție permanentă, fără a deschide o branșă birou de reprezentare, la autoritățile financiare la locul unde își are sediul agenția permanentă.

Rezidenții sunt taxabili în ceea ce privește venitul câștigat în Kazahstan. Non-rezidenții sunt taxabili privind veniturile din surse kazahă, indiferent de locul plății.

Ca regulă, venitul este considerat ca provenit din sursa kazahă dacă este obținut prin muncă/servicii realizate în Kazahstan sau venitul obținut de la un rezident sau nerezident activ în Kazahstan, printr-o agenție permanentă. Veniturile din Kazahstan pot fi dobânda, dividende, etc. Străinii sunt obligați să-și obțină statutul de rezident dacă stau în Kazahstan cel puțin 183 zile în orice perioadă din 12 luni care se sfârșește în perioada de taxare.

Acordurile pentru evitarea dublei impuneri pot modifica reglementările de definire a statutului de rezident.

Activitățile de afaceri și investiții sunt supuse de regulă următoarelor taxe (lista completa mai include și alte taxe):

- Taxa pe venit corporativ
- Taxa pe venitul individual
- Taxa pe extracția de minerale
- TVA
- Taxa pe teren a entităților juridice
- Taxa pe proprietate a persoanelor juridice sau antreprenori individuali
- Taxa pe mijloc auto la persoane juridice
- Taxe pensii, deducții sociale

Taxa pe venit corporativ

Persoane juridice, rezidente sau nerezidente care derulează afaceri printr-o agenție permanentă sau câștiga venit din surse kazahă.

10% - venituri din producție, procesare și vânzare produse agricole;

15% - venituri pasive (comisioane, câștiguri, veniturile în Kazahstan pentru nerezidenți)

20% - taxa pe venit corporativ

Deduceri:

Pentru cheltuielile sociale și în scop caritabil, până la 3% din venitul taxabil;

Pentru cheltuieli de pregătire resurse umane (inclusiv cheltuieli educație, cazare, călătorie)
Pentru beneficii din leasing financiar, tranzacții bonuri de valoare
Taxa se calculează și se achită anticipat de companiile mari, ale căror venituri totale anuale, inclusiv ajustările pentru perioada anterioară, excedă suma egală cu 325.000 indexul de calcul, pentru perioada de taxare.

Anul fiscal începe la 1 ianuarie

Declarația se depune la autoritatea locală de taxare, nu mai târziu de 31 martie a fiecărui an ce urmează perioadei de taxare.

Plățile în avans se fac nu mai târziu de 25 ale fiecărei luni.

Taxa pe venit individual

Plătesc persoanele fizice care dețin entități taxabile.

Deduceri: Venitul angajaților, venitul unui individ de la un agent taxabil, dividende, comisioane, câștiguri, burse, venituri din contracte de asigurare, 5% - venituri dividende, 10% - alte venituri.

Venituri exceptate de la plata

Dividende, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: deținerea portofoliului de acțiuni mai mult de 3 ani și peste 50% din valoarea capitalului autorizat sau a acțiunilor persoanei juridice sau a consorțiului dacă este deținut de persoana care nu este utilizatorul resurselor subterane. Mai sunt și alte excepții.

TVA

Plătitori: persoanele înregistrate (individuali, antreprenori, entități rezidente, nerezidenții ce derulează afaceri în Kazahstan prin branșă, birou de reprezentare, importatori, etc.)

Înregistrarea obligatorie ca plătitori de TVA implică volume de vânzare ce depășește 30.000 ori indexul de calcul pentru o perioadă de un an.

Valori: 12% la valoarea de taxare a volumului și importurilor taxabile;

0% la export, transport internațional, produse în gospodărie, contracte exploatare subsol, combustibili pentru aeronave străine.

Scutiri de TVA:

Teren și clădiri rezidențiale, servicii financiare, servicii ONG-uri active în cultura, știința, educație, medicina, investiții aur.

Plata TVA este scutită la importul de bancnote și monede străine și locale, bonuri de valoare, bunurile importate de persoane fizice pe baza de duty-free; produsele (excepție cele accizabile) importate pentru uz umanitar, pentru utilizarea oficială a ambasadelor, bunurile declarabile, medicamente, echipamentele medicale, timbrele, materii prime pentru Banca Națională, etc.

Accizele se aplică la alcool, lichioruri, cognac, țigări, benzina, țigete, condensat, vehicule cu capacitate peste zece persoane, vehicule utilitare cu capacitate peste 3000 cc, șasiuri pentru vehicule cu capacitatea peste 3000 cc, produse medicale conținând alcool.

Pentru mai multe detalii rugăm accesați: [Comitetul pentru taxe din subordinea Ministerului Finantelor](#)

Având în vedere complexitatea, anvergura și implicațiile majore juridice legate de plata taxelor pentru activitățile comerciale desfășurate pe teritoriul Kazahstanului, *recomandam cu fermitate*

angajarea unor consultanți de specialitate pentru evaluarea cât mai precis posibilă a datoriilor față de stat înainte de angajare în operațiuni comerciale. [Ghidul Codului fiscal poate fi studiat aici.](#)

De asemenea, recomandăm analiza periodică a modificărilor Codului fiscal care se publică pe internet în luna decembrie, pentru anul următor. Pagina de internet a companiei de consultanță financiară [Deloitte in Kazahstan](#) (ca și alte companii de consultanță juridică sau financiară) oferă pe baza de abonament gratuit anunțul actualizărilor legislative.

➤ CARACTERISTICILE MEDIULUI DE AFACERI

Pornind de la cerința expresă a Guvernului kazah de a implementa într-o măsură cât mai mare a experienței externe, integrând forța de muncă locală și tehnologiile inovatoare, corelând aceste cerințe cu interesele oamenilor de afaceri români de a fi prezenți pe piața kazahă, opțiunea cea mai eficientă este înregistrarea unei companii locale și/sau formarea unui parteneriat cu o companie locală. Pentru mărfurile de larg consum (alimente, încălțăminte, îmbrăcăminte, mobilă și decorațiuni interioare, etc.) existența unui spațiu de prezentare și desfacere devine o necesitate și mai stringentă. Luând în considerare controlul extrem de redus asupra lanțului de distribuție în Kazahstan (din rațiuni multiple) exportatorii români pot să aibă în vedere înființarea unui centru de import și distribuție propriu, de preferință la Astana și Almaty. Dezvoltarea afacerilor în Kazahstan necesită răbdare și determinare în a depăși dificultățile birocratice. Succesul depinde însă în mare măsură de profesionalismul echipei de negociere, dar și de calitatea produsului/serviciului oferit.

Companiile românești care doresc să se angajeze în parteneriate locale trebuie să aibă în vedere prevederile juridice ce țin de “conținutul local” (pană în 2021), care înseamnă folosirea într-o proporție semnificativă a forței de muncă locale, a materialelor și echipamentelor produse local. Trebuie să cunoască faptul că eliberarea vizelor de muncă și a permiselor de muncă sunt procese birocratice, consumatoare de timp, resurse umane și financiare. De asemenea, trebuie să cunoască faptul că, în conformitate cu legislația locală contractele de muncă cu experții români trebuie să respecte și prevederile legii locale și, între altele, salariul trebuie să fie echivalent cu cel al unui angajat local pentru același tip de activitate.

Nu mai puțin important este faptul că o companie mixtă ce își desfășoară activitatea în Kazahstan va trece prin numeroase inspecții ale autorităților locale vamale, de taxe și impozite, de mediu sau pe probleme de muncă. Din aceste rațiuni, *încurajăm și recomandăm companiilor românești să utilizeze serviciile companiilor locale de servicii juridice și financiare* (vezi lista anexată), evitând astfel (deși nu există nici în acest caz o garanție) eventuale probleme în relația cu autoritățile locale și cele financiare.

➤ OPORTUNITĂȚI DE AFACERI

Principalele arii de interes sunt:

- Dezvoltarea și aplicarea tehnologiilor noi, cercetare, proiectare, energie și energie regenerabilă;
- Exploatarea resurse minerale (petrol, gaze naturale, metale, minerit);
- Producția și vânzarea de utilaje și echipamente (sectorul petrol și gaze, energetic, petrochimie);
- Tehnologia informației (resurse umane, educație vocațională, aplicații personalizate);
- Educație - pregătirea resurselor umane;
- Comerțul intern cu mobilă, îmbrăcăminte, încălțăminte, accesorii vestimentare, produse alimentare;
- Agricultura (material genetic, produse veterinare, tehnologii și servicii, eficientizare utilizare apă la irigații, tehnologii organice, educație vocațională, cercetare).

➤ NORME PRIVIND RELAȚIILE SOCIALE SI DE AFACERI

Salutul este formal, datorită naturii ierarhice a societății și în mod comun constă în strângerea de mână, de multe ori, în semn de respect, mâna stângă se aduce ușor lângă mâna dreaptă a partenerului. Strângerea de mână este normală, nu foarte puternică nu foarte moale. Este de preferat ca în momentul salutului să priviți partenerul în ochi. Dacă relațiile dvs. cu partenerul au evoluat, pe lângă strângerea de mână se practică și o îmbrățișare cu atingerea umerilor pe partea dreaptă. Este posibil ca unii kazahi să nu dea mâna cu femeile din rațiuni ce țin de obiceiurile musulmane (rar). Este de preferat să folosiți numele de familie când vă adresați partenerului. O femeie poate să-și extindă mâna spre a saluta, dar în cazul în care nu este acceptată, ea nu trebuie să se simtă ofensată. Menține contactul vizual în timpul salutului. La încheierea întâlnirii vei saluta din nou prin strângerea mâinii și același lucru îl vei face indiferent de câte ori te întâlnești într-o zi.

Cadourile nu se oferă după un protocol complex, de regulă la sfârșitul discuției. Când ești invitat la locuință partenerului, este politicos să aduci ceva pentru gazdă, cum ar fi produse de patiserie. Dacă gazda este musulman practicant, nu se recomandă cadourile conținând alcool. Cadourile se deschid de obicei atunci când sunt primite.

La întâlnire, prezentarea se face în ordinea poziției profesionale și sociale. Folosirea titlului (academic și profesional) este folosită în afaceri. Formal, adresarea se face folosind întreg numele și titlul. Așteptați până când sunteți invitat să utilizați doar prenumele interlocutorului. Mesele în formă de T sunt adesea folosite pentru întâlniri, astfel încât ambele părți pot fi așezate față în față. Reprezentantul părții kazahă la întâlnire va sta în capul mesei și personalul său va fi așezat în ordinea descrescătoare a rangului. Echipa ta trebuie să se așeze în același mod. În general, înainte de a discuta afaceri are loc o conversație introductivă. Acest lucru poate avea loc în timpul servirii ceaiului/cafelei. Așteptați gazdele să aducă discuția despre afaceri. Alocă timp în construirea unei relații. Asemeni unei familii, kazahii vor să fie siguri că partenerii sunt de încredere. Șeful echipei de discuții deschide discuția și introduce echipa sa, în ordinea rangului. Întâlnirile au un timp de începere, dar nu totdeauna se încheie la timpul prestabilit. Gazdele sunt cunoscute pentru discursuri “ocolitoare” și în consecință, ar fi dificilă predeterminarea momentului când o întâlnire se va termina.

Cărți de vizită sunt importante pentru a stabili poziția partenerilor și a poziției în societate. Se pot folosi cărțile de vizită primite de la o persoană importantă atunci când încearcă obținerea accesului sau discuție. Cărțile de vizită sunt schimbate fără un ritual deosebit și adesea nu toți interlocutorii au cărți de vizită, adesea pretinzând că “tocmai s-au terminat” sau au fost uitate. Deși cei mai mulți oameni de afaceri kazahi învață limba engleză, este de preferat să aveți cărțile de vizită tipărite și în limba rusă, pe una din părți.

Protejarea onoarei oamenilor este un lucru important în societatea kazahă și de aceea kazahii își ajustează *conversația* astfel încât mesajul să fie transmis într-un mod diplomatic. Au tendința de a vorbi reluând lucrurile, mai degrabă decât în mod liniar. Vor răspunde favorabil unei solicitări “ocolite”, mai degrabă decât unei întrebări directe. Este posibil ca unii kazahi să aibă un comportament ce pare “volatil”, putând ridica vocea pentru a-și impune argumentul. Sunt cunoscuți pentru încercarea de a-și prezenta argumentele lor. Mențineți-vă calmul, deoarece, există o linie fină între percepția apărării interesului și cea a agresivității. Ierarhia este respectată în Kazahstan. Persoana cea mai în vârstă nu este contrazisă vreodată sau criticată, mai ales în public. Este de așteptat ca și dvs. să tratați kazahii în vârstă în mod politicos. Discuțiile de afaceri variază în funcție de tipul de entitate a afacerii. Sectorul privat este de

multe ori mult mai focalizat și occidentalizat; lucrurile sunt mai fluide în discuțiile cu entitățile publice, care urmează mai atent regulile de protocol și birocrăția, lucru care are implicații pentru desfășurarea întâlnirilor și necesită răbdare. Nu întotdeauna veți obține răspunsuri clare la întrebările dvs. sau va fi nevoie să reveniți pe cale scrisă, deși nici în acest caz nu există garanția primirii unei poziții. Natura ierarhică a culturii kazahă înseamnă că aceștia vor dori să se întâlnească cu interlocutori de rang similar. Prin urmare, este important de a transmite un CV al dvs. înainte de orice reuniune.

➤ NORME PRIVIND ACORDAREA VIZEI DE INTRARE ÎN KAZAHSTAN ȘI REGIMUL STRĂINILOR

Cetățenii români care doresc să călătorească în R. Kazahstan cu pașapoarte turistice, începând cu 1 ianuarie 2017, NU au nevoie de viză de intrare pentru ședere până la 30 zile calendaristice. Pentru alte perioade de ședere este necesară obținerea vizelor, în România vizete se obțin de la [Ambasada Republicii Kazahstan din București](#). Ministerul Afacerilor Externe kazah a informat misiunile diplomatice ale statelor membre UE că în conformitate cu noul Cod administrativ, intrat în vigoare la 1 ian 2015, depășirea termenului ședere în Kazahstan cu trei zile, este doar avertizată verbal, însă depășirea celor trei zile se sancționează la decizia unui judecător cu amenda sau arest administrativ. Există însă relatări pentru cetățeni europeni care chiar în termenul de trei zile de depășire a vizei de intrare au condus la pierderea cursei de avion. Mai trebuie reținut că documentul de intrare stampilat la intrarea în Kazahstan trebuie predat la ieșire, lipsa acestuia rezultând de asemenea în reținerea preventivă sau amenda, evident tot cu pierderea cursei aeriene.

De asemenea, cetățenii români care călătoresc în R. Kazahstan cu pașapoarte turistice au obligația ca, în termen de 5 zile lucrătoare de la data trecerii frontierei de stat, să se înregistreze la serviciul Poliției de Migrație din cadrul MAI local, dacă intrarea în R. Kazahstan nu s-a realizat prin cele 12 aeroporturi internaționale. Este bine să consultați partenerul și/sau hotelul unde sunteți cazat pe această chestiune pentru evitarea unor situații delicate. Pentru persoanele care stau mai mult de 30 zile în Kazahstan, Poliția de Migrație poate solicita și prezentarea unor certificate de test HIV, nu mai vechi de o lună, aspect ce trebuie verificat la emiterea vizei. Călătoria cetățenilor străini în unele zone din apropierea frontierelor necesită obținerea unui permis special de la autorități. Recomandăm respectarea instrucțiunilor autorităților vamale și a autorităților de frontieră, pentru evitarea oricăror complicații și probleme la ieșirea din Kazahstan. [Detalii privind procedura de obținere a vizelor pentru Kazahstan](#).

În vederea sprijinirii oamenilor de afaceri kazahi, parteneri de afaceri, se pot oferi acestora [detalii privind procedura de obținere a vizei pentru România](#). Rugăm să se citească și [facilitățile oferite de România la acordarea vizei pentru cetățenii kazahi](#).

➤ ALTE INFORMATII UTILE

Delegații individuale și misiuni economice

Solicitarea sprijinului pentru organizarea unei delegații individuale și/sau a unei misiuni economice în grup, în special în cel de-al doilea caz trebuie făcută cu avizarea [Ministerului pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat - Departamentul pentru Comerț Exterior](#), sub a cărei coordonare se află rețeaua externă, a Birourilor de Promovare Comercială Economică (BPCE). În acest context, deplasarea pe spațiu, fără anunțarea prealabilă cu suficient timp înainte, timp necesar pregătirii vizitei, exonerează BPCE Astana de orice responsabilitate. Solicitarea sprijinului după sosirea pe piață, face imposibilă sau în cel mai fericit caz extrem de

dificilă acordarea oricărui sprijin logistic. Menționăm aici, faptul că, BPCE nu dispune de posibilități și nu poate asigura în permanență a translației și oamenii de afaceri trebuie să se asigure înainte de sosirea la Astana că au deja rezolvată această speță. Precizăm ca limba uzuală de comunicare este limba rusă. De asemenea, BPCE nu poate asigura rezervarea de spații de cazare (nici măcar în cazuri de urgență), aranjamentele la hoteluri fiind exclusiv responsabilitatea delegaților. De reținut, ca posibilitățile logistice de sprijinire a companiilor românești la Almaty sunt reduse datorită distanței mari între Astana și Almaty (1250 Km). Chestiunile ce țin de securitate, încălcarea legii, a regimului străinilor, reglementări privind munca și altele asemenea, sunt exclusiv în competența secției consulare din cadrul Ambasadei României și persoanele care au astfel de probleme sunt rugate să se adreseze numai secției Consulare, singura care le poate acorda asistența.

Siguranță și criminalitate

Cel mai adesea vizitele în Kazahstan sunt fără probleme și ca în majoritatea orașelor mari, criminalitatea este prezentă, străinii fiind vizati întotdeauna. Nu se cunosc cazuri de jaf sau violență împotriva cetățenilor români prezenți în Kazahstan. Riscul unor evenimente neplăcute crește noaptea și în jurul localurilor. Este bine de evitat: deplasarea în timpul nopții, mersul de unul singur. Folosiți pe cât posibil mijloace de transport asigurate de colegi sau prieteni, sau taxiuri oficiale (EcoTaxi eliberează și chitanță). Păstrați obiectele de valoare și documentele în locuri cât mai sigure.

Poliția kazahă poate legitima persoanele străine pe stradă. Dacă aveți îndoieli puteți să solicitați legitimarea organelor de poliție. Păstrați documentele și valorile personale în locuri sigure, biletele de călătorie, banii, cardurile de credit și să nu fie expuse în mod vizibil sau să fie lăsate în autovehicule.

Călătoria cu avionul

Cu excepția Air Astana, toate companiile aeriene kazahă nu au permisiunea să opereze în spațiu aerian comunitar european deoarece nu asigură condițiile de siguranță minime acceptate internațional. La nivelul UE, cu excepția Air Astana, nu se cunoaște dacă procedurile de întreținere pentru zborurile interne îndeplinesc condițiile tehnice minime și dacă pasagerii sunt acoperiți de asigurare.

Deși nu sunt cunoscute cazuri cu cetățeni români, există exemple când, invocând anumite reguli și proceduri de ordine interioară, organele vamale și ale poliției de frontieră din aeroporturile internaționale au pretins străinilor bani pentru a le permite să treacă frontiera.

În cazul unor incidente care afectează siguranța persoanei sau a bunurilor, vă recomandăm contactarea celui mai apropiat birou al poliției locale.

În cazul pierderii pașaportului românesc, se recomandă sesizarea biroului local de poliție și secția consulară a Ambasadei României.

În cazul unor incidente grave (accidente, tâlhării), care necesită intervenția imediată a autorităților, trebuie apelate următoarele [numere de urgență](#):

101 - pompieri și descarcerări auto;

102 - poliția;

103 - salvarea Astana;

104 - autoritatea pentru situații de urgență;

112 - punct de anunțare și dispecerat pentru situații deosebite.

Sistemul medical

În ciuda echipamentelor moderne din clinici și spitale, asistența medicală în R. Kazahstan este sub standardele europene. Recomandăm celor ce vizitează Kazahstanul să fie încheiata o asigurare medicală, de călătorie și de viață pentru întreaga durată a deplasării. În cazul în care sunt necesare servicii medicale, trebuie respectate instrucțiunile primite de la societatea de asigurări care a încheiat polița. Aceasta va indica unitatea/unitățile medicale care pot furniza serviciile medicale pe baza poliței de asigurare, în conformitate cu clauzele prevăzute în polița de asigurare. Serviciile medicale suplimentare, neacoperite de polița de asigurare, vor fi achitate în mod individual de beneficiar. La încheierea polițelor de asigurare vă recomandăm verificarea condițiilor de aplicare specifice a poliței pe teritoriul Republicii Kazahstan.

Condiții privind traficul auto

Sistemul de circulație auto este similar celui european. Datorită condițiilor meteo extreme din perioada decembrie - februarie, persoanele care intenționează să conducă un autoturism în Kazahstan trebuie să ia măsuri de siguranță suplimentară, în speță: dotarea autoturismului cu sistem de pornire automată a autoturismului la scăderea accentuată a temperaturii (care poate ajunge și la -50 grade C), cauciucuri de iarnă cu crampe, unelte de curățare a geamurilor și deblocare închizători uși, etc. De asemenea, trebuie reținut că perioada sfârșit octombrie - început aprilie este perioada de iarnă (ninsori abundente, gheata la sol, lapoviță, carosabil înghețat, mazăgă, etc) condiții care îngreunează traficul. Frecvent, datorită schimbărilor bruște de vreme, drumurile ce leagă principalele orașe de Astana sunt închise. Riscul rămânerii înzăpezit pe drumurile exterioare orașelor este foarte mare în perioada de iarnă, salvarea dintr-o astfel de situație fiind extrem de dificilă, doar după liniștirea condițiilor meteo. Menționăm că Ambasada nu poate interveni în astfel de cazuri, numai autoritățile locale dispunând de echipamente și posibilități de salvare.

Străzile sunt slab iluminate, în special în orașele de provincie, iar în afara localităților indicatoarele și marcajele de îndrumare sunt relativ rare. Un GPS este de mare utilitate. În general, conducătorii auto trebuie să acorde mare atenție partenerilor de trafic pentru evitarea unor evenimente neplăcute. Starea generală a drumurilor este necorespunzătoare, cu excepția orașelor și a zonelor limitrofe. Limitele de viteză admise: - 50 km/h în localități/; - 60 km/h în Astana; - 90 km/h în afara localităților. În afara localităților se circula cu lumina de întâmpinare (fază scurtă) inclusiv pe timpul zilei. Permisul de conducere internațional (însoțit de cel național) este recunoscut pe perioada valabilității vizei. Dacă viza se prelungește, trebuie obținut un permis de conducere local. Este necesar ca șoferul să se asigure că are tot ce trebuie în mașină. Autoturismul trebuie să fie în stare bună de funcționare, deoarece distanțele între orașe sunt mari și fără puncte de service. Trebuie acordată atenție și la alimentarea cu benzină, datorită distanțelor mari între benzinării. Drumurile sunt cel mai adesea în stare proastă (uneori extrem de proastă), iar condițiile meteo nefavorabile pot înrăutăți și mai mult situația.

Atenție la zonele închise sau de securitate, deoarece sunt necesare aprobări speciale pentru tranzit. Unele zone militare nu sunt clar marcate și trebuie acordată atenție în zonele îndepărtate de orașe. De asemenea, trebuie verificat cu atenție dacă se intenționează trecerea frontierei în Uzbekistan, ea putând fi închisă (de către partea uzbekă) fără avertisment prealabil.

Utilizarea cardurilor de credit

Sunt acceptate carduri de credit internaționale la supermarketuri, unele magazine, majoritatea hotelurilor și restaurantelor mari din Astana, Almaty, și celelalte orașe-centre regionale.

Regimul medicamentelor

Pot fi introduse în R. Kazahstan numai medicamente pentru uz personal.

Pe plan local pot fi cumpărate medicamente fără prescripție medicală (exceptând cele care au regim special).

Reglementări vamale

Este permisă introducerea sau scoaterea în/din Kazahstan a maximum 2 l de băuturi alcoolice și a maximum 0,5 kg icre negre. Obiectele de valoare și aparatura electronică se declară la trecerea frontierei (atât la intrare cât și la ieșire). Există reguli stricte la exportul de antichități din R. Kazahstan. Suma maximă permisă în valută (nedeclarată) la ieșirea din Republica Kazahstan este de maxim 10000 USD. Sumele mai mari de bani se declară. Persoanele care stau o perioadă scurtă de timp pe teritoriul Kazahstanului, pot scoate din această țară o sumă echivalentă cu cea declarată la intrarea în țară. Declarația vamală se păstrează până la ieșirea din țară.

Sărbători oficiale în Kazahstan:

1,2 ianuarie - Anul Nou

7 ianuarie - Sărbătoarea Crăciunului conform canoanelor Bisericii ortodoxe ruse

8 martie - Ziua internațională a femeii

21-23 martie - Naurız Meyramy (sărbătoarea primăverii - Anul Nou pentru musulmani)

1 mai - Sărbătoarea Unității popoarelor din Kazahstan

9 mai - Ziua Victoriei (impotriva fascismului)

6 iulie - Ziua Capitalei - Astana - Ziua de naștere a “primului presedinte”

31 august - Ziua Constituției Republicii

1 decembrie - Ziua primului presedinte

2 decembrie - Sarbatoarea primului presedinte

16 -17 decembrie - Ziua Independenței - Ziua nationala

Pentru anul 2018 trebuie avute in vedere urmatoarele sarbatori islamice:

17 mai - inceputul Ramadanului (postul musulman)

16 iunie - Eid al Fitr (Ramadan bayram - sfarsitul postului musulman)

20 august - Ziua Arafat

21 august - Eid al Adha, Sarbatoarea islamica a sacrificiului sau “Kurban bayram”

23 august - Zilele At-Ashryk

11 septembrie - Anul Nou pe calendarul Hidjre

20 septembrie - Ziua Ashura

11 octombrie - Inceputul lunii Safar

➤ ADRESE UTILE

[Ambasada României la Astana](#)

Adresa: Str. Saraișâk (ул. Сарайшык) nr. 28, Astana

Telefon: 007-7172.28.62.01; Fax: 007-7172.28.62.03; Email: amb@romania.kz

Secția Consulară: Telefon: 007-7172.28.60.44

Biroul Economic: Telefon: 007-7172.79.06.01; Email: astana@dce.gov.ro

Ambasador: excelenta sa, Cezar Manole ARMEANU, este acreditat și în Republica Kârgâză și în Republica Tadjikistan.

[Ambasada Republicii Kazahstan în România](#)

Adresa: Strada Crangului nr. 13, Sector 1, București

Telefon: (0040-31) 107 10 83; (0040-21) 230 08 65; Fax: (0040-21) 230 08 66; E-mail:

bucharest@mfa.kz ; Website: <http://kazembro.kz>

Ambasador: excelenta sa, Daulet BATRASEV

Secția consulara: 0040-31 1071548; E-mail: consul.bucharest@mfa.kz

Program de lucru: luni, marți, joi, vineri 09.00-12.30 primirea documentelor pentru viza și 14.30-17.00 eliberare vize

Instituții centrale de stat, asociații profesionale din Republica Kazahstan

Guvernul Republicii Kazahstan www.government.kz

Ministerul Energiei www.energo.kz

Ministerul Agriculturii www.mgov.kz

Ministerul Investițiilor și Dezvoltării www.mid.gov.kz

Ministerul Economiei Naționale www.economy.gov.kz

Ministerul Finanțelor www.minfin.kz

National Holding “KazAgro” www.kazagro.kz

KazAgroFinance www.kaf.kz

Camera Națională a Antreprenorilor a Republicii Kazahstan www.palata.kz

Kazakhstan Entrepreneurs Forum www.businessforum.kz

Statistica

Agenție de Statistica a Republicii Kazahstan www.stat.gov.kz

Banca Națională a Republicii Kazahstan www.nationalbank.kz

Expoziții

ITECA www.iteca.kz

TNT Productions www.tntexpo.kz

Astana Expo www.astana-expo.com

Atakent Expo www.exhibitions.kz

Expo Central Asia www.expocentralasia.com

Index companii

Yellow Pages Kazakhstan www.yellow-pages.kz

Kompass www.kompass.com

Informații de călătorie

KazTourism www.kaztourism.kz

Trip Advisor www.tripadvisor.com

Companii de servicii juridice

[BMF Group](#)

[Sayat Zholshy & Partners](#)

[Baker & Mckenzie](#)

[Linkage & Mind](#)

[alte companii de consultanta juridica](#)

Companii de servicii de translație

[Translator Group](#)

KazTranslation

Astana, Abai Ave 24/1, birou 52

Telefon +7 702 111 3939 , +7 702 790 3643

info@kaztranslation.com

www.translations-group.com

Translation Partnership

Telefon: +7 7172 230396 ; +7 7172 230750 ; +7 7789621240 ; +77053027100

Email: transpartnership@gmail.com ; transpartnership@mail.ru

INTERA translation Agency

Vitaliy Krotov

Telefon: +7 7172 272127 ; +7 7017148590

Email: info2@intera.kz

<http://www.intera.kz/ru>

➤ NOTA:

Pentru redactarea acestui îndrumar au fost folosite următoarele surse:

Îndrumări de afaceri-ediția 2016; Wikipedia; www.mae.ro; UKTI; BM; Agenția de statistica a RK; Banca Națională a RK; pagina Guvernului kazah.

Important !

Cu toate că s-au făcut toate demersurile pentru a verifica informațiile prezentate în acest document și ele sunt actuale și corecte după cunoașterea noastră, utilizatorii sunt rugați să verifice ori de câte ori este nevoie, pentru ca să nu fi avut loc modificări sau schimbări de situații. Autorul îndrumarului (BPCE Astana și Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat) nu își asumă nici o responsabilitate pentru erorile, omiterile, sau interpretările contradictorii prezentate în acest document.

Cititorii trebuie să își asume în întregime responsabilitatea pentru stabilirea aspectului legal și moral al fiecărei afaceri întreprinse sau puse în practică într-o anumită zonă geografică specifică, indiferent dacă aceste afaceri sunt sugerate, direct sau indirect în această prezentare. Autorul nu este responsabil pentru nici o pierdere, risc sau distrugere în urma utilizării/punerii în aplicare a oricăror informații prezentate în acest document.

BPCE Astana nu își asumă nici o responsabilitate pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a serviciilor prestate de companiile juridice și financiare prezentate în acest îndrumar, **inclusiunea în lista fiind considerată doar o sugestie**.

Deși Îndrumarul de afaceri conține în principal informații obținute din surse publice, datorită faptului că acestea au fost coroborate cu observații care au fost verificate la față locului, acesta nu poate fi reprodus parțial sau în întregul său, sau citat în cadrul unor lucrări sau articole, decât cu acordul emitentului, respectiv BPCE Astana și Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat. Orice întrebuintare a textului din Îndrumar fără acordul prealabil al BPCE Astana și Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat este considerată că s-a făcut cu încălcarea legislației privind drepturile de autor din România.